

**ARBETSTAGARPARTERNAS SVAR
PÅ EG-DOMSTOLENS FRÅGOR**

I MÅL C-341/05

LAVAL UN PARTNERI LTD

MOT

**SVENSKA BYGGNADSARBETAREFÖRBUNDET,
SVENSKA BYGGNADSARBETAREFÖRBUNDETS AVDELNING 1 och
SVENSKA ELEKTRIKERFÖRBUNDET**

Vi får härmed meddela att vi samtliga tre ombud kommer att vara närvarande vid den muntliga förhandlingen den 9 januari 2007.

Med anledning av de frågor som domstolen ställt till parterna den 17 november 2006, återkommer arbetstagarorganisationen med följande svar.

I Vilka är de exakta arbetsvillkoren i Byggnadsavtalet som ett tjänsteföretag, etablerat i annat medlemsland, är skyldigt att godta innan det är möjligt att inleda löneförhandlingar för företagets arbetstagare?

1. Som framgår av detta ärende och arbetstagarparternas inlaga till domstolen 2006-01-30 ("Inlagan") kan löneförhandlingar och förhandlingar om att teckna ett kollektivavtal i praktiken bedrivas parallellt. Ett företag som inte vill teckna hängavtal utan att samtidigt träffa löneöverenskommelse kan avstå från att teckna hängavtal till dess parterna är ense i lönefrågan (Inlagan, FAKTA I MÅLET, III, KOLLEKTIVAVTALSFÖRHANDLINGARNA OCH BLOCKADEN).
2. Dessutom kan ett företag välja att först teckna hängavtal, vilket är den normala förhandlingsordningen enligt Byggnadsavtalet. Då inträder fredsplikt och företaget kan inte utsättas för kollektiva åtgärder utan löneförhandlingarna äger rum under fredsplikt. Om parterna inte kommer överens i dessa förhandlingar, tillämpas den s k stupstocksregeln i Byggnadsavtalets § 3 c 12 (Inlagan, bilaga 13, sid 28) som vid den i föreliggande mål aktuella tidpunkten innebar att lönen skulle uppgå till 109 kronor per timme (se även Inlagan, punkterna 46 – 64).
3. Om frågeställningen avser vilka regler i Byggnadsavtalet som en utstationerad arbetsgivare blir bunden av genom att teckna hängavtal, så är svaret att bundenheten i princip avser hela Byggnadsavtalet, precis på samma sätt som ett företag från en annan medlemsstat, som tillfälligt bedriver verksamhet i Sverige, och dess utstationerade arbetstagare blir bundna av den svenska lagstiftningen (trafikregler, straffrättsliga regler m m).

Denna bundenhet innebär dock inte att samtliga regler i Byggnadsavtalet blir tillämpliga, precis på samma sätt som inte samtliga svenska lagregler blir tillämpliga på utländska arbetsgivare som tillfälligt bedriver verksamhet i Sverige med utstationerade arbetstagare.

Avgörande för vilka regler som blir tillämpliga i det konkreta fallet är huvudsakligen vilken typ av byggnadsobjekt verksamheten omfattar och hur arbetet bedrivs.

Nedan görs en översiktlig genomgång av vilka regler i Byggnadsavtalet som typiskt sett kan bli tillämpliga, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet.

- (i) Byggnadsavtalets § 1 reglerar en skyldighet för en arbetsgivare att under vissa förutsättningar anmäla nya arbetsplatser och att lämna viss information. Dessa regler förutsätter för sin tillämpning att arbetsgivaren bedriver varaktig verksamhet i Sverige och etablerar nya arbetsplatser löpande. Bestämmelsen blir följaktligen inte tillämplig på arbetsgivare som endast kommer hit för att utföra arbete på en arbetsplats med utstationerad personal.
- (ii) Reglerna om arbetstid i Byggnadsavtalets § 2 blir i normalfallet endast i begränsad utsträckning tillämpliga på arbetsgivare från andra medlemsstater med tillfällig verksamhet i Sverige. Reglerna i § 2 a 1 blir tillämpliga. Däremot blir sannolikt inte reglerna i § 2 a 2 tillämpliga, eftersom skiftgång är mindre vanligt i byggbranschen. Reglerna i § 2 b blir tillämpliga endast om bergarbete utförs (tunnlar och liknande). § 2 c blir i normalfallet inte aktuell. Däremot kan reglerna i § 2 d, § 2 e och § 2 f bli tillämpliga.
- (iii) Lönebestämmelserna i Byggnadsavtalets § 3 blir tillämpliga även för arbetsgivare från andra medlemsstater som tillfälligt bedriver verksamhet i Sverige med utstationerad arbetskraft. Vilka regler i bestämmelser som tillämpas är beroende av vilken löneform som överenskommes, ackord, resultatlön eller tidlön. Endast regler hänförliga till den valda löneformen blir tillämpliga.
- (iv) Reglerna i § 4 om särskilda lönetillägg blir sannolikt tillämpliga i mycket begränsad omfattning och företrädesvis är det reglerna om övertidstillägg som kan komma i fråga.
- (v) Det är inte sannolikt att reglerna i § 5 om permittering och väntetid blir tillämpliga. Om någon del av § 5 skulle bli aktuell, torde det vara reglerna om väntetid.
- (vi) Reglerna i § 6 om reseersättning och traktamente kan bli tillämpliga till viss del. Reglerna om resor med eget fordon till och från arbetet eller i tjänsten torde sällan bli aktuella att tillämpa. Däremot är det sannolikt att reglerna om traktamente blir tillämpliga.

- (vii) Reglerna i § 7 avseende utbetalning av lön blir tillämpliga.
- (viii) Reglerna i § 8 om arbetets ledning och föreningsrätt blir tillämpliga.
- (ix) Reglerna i § 9 blir tillämpliga (vi återkommer till dessa regler vid besvarande av domstolens fråga 2).
- (x) Reglerna i Byggnadsavtalets § 10 om rättstvisters handläggning blir endast tillämpliga om tvist uppstår mellan arbetsgivaren och facket.
- (xi) Allmänna ordningsregler i § 11 blir tillämpliga.
- (xii) Bilaga Bygg 1 blir endast tillämplig vid skiftgång och det är, som ovan angivits, inte sannolikt att skiftarbetstid blir aktuellt.
- (xiii) Bilaga Bygg 2, det s k R-avtalet, gäller endast för rivnings-, ombyggnads-, reparations- och renoveringsarbeten m fl arbeten.
- (xiv) Bilaga Bygg 3, det s k S-avtalet, gäller endast för s k specialföretag, såsom golvlägningsföretag, ställningsbyggande företag m fl företag.
- (xv) Bilaga A 1 blir tillämplig.
- (xvi) Bilaga A 2 blir ej tillämplig.
- (xvii) Bilaga A 3 blir sannolikt ej tillämplig eftersom in- och utlåning av arbetskraft med annat byggföretag inte torde bli aktuellt.
- (xviii) Bilaga A 4 torde inte bli aktuell.
- (xix) Bilaga B om entreprenadkonsortium blir sannolikt inte tillämplig.
- (xx) Bilaga C om företagsanpassad MB-organisation blir inte aktuell.
- (xxi) Bilaga D med särskilda regler om tillämpningsregler avseende 38 – 40 §§ MBL torde inte bli aktuell i normalfallet.

(xxii) Inte heller reglerna i bilagorna E – H torde bli tillämpliga.

Laval har uppgivit att ”de två ackordsprislistorna” blir tillämpliga (Lavals inläga, sid 4). De två listorna, som för övrigt är tidlistor och ej prislistor, blir inte tillämpliga. Listorna tillämpas endast om parterna för ett enskilt objekt skulle enas om att tillämpa någon av listorna. Listorna blir således inte tillämpliga och Lavals påstående är felaktigt.

4. Av det ovan anförda följer att endast en mindre del av reglerna i Byggnadsavtalet torde bli tillämpliga för ett företag från en annan medlemsstat som tillfälligt bedriver verksamhet i Sverige med utstationerad arbetskraft.

Byggnadsavtalet – precis som de flesta andra kollektivavtal som är riksavtal – är ett standardavtal som strävar efter att reglera merparten av de frågeställningar och villkor som behöver regleras i byggnadsbranschen. Detta innebär dock inte att samtliga regler blir tillämpliga för ett företag från en annan medlemsstat med utstationerad arbetskraft. Som nämnts gäller det omvända att endast ett begränsat antal av reglerna blir tillämpliga.

Återigen skulle en jämförelse kunna göras med lagstiftning. En nations lagstiftning syftar till att på ett heltäckande sätt uppställa handlingsnormer och regler för medborgarna. Detta innebär dock inte att samtliga regler eller ens merparten av dem blir tillämpliga på varje medborgare.

Byggnads tecknar ca 1.500 hängavtal per år och det skulle vara omöjligt att ge sig in i individuella förhandlingar om innehållet i varje enskilt fall inför kollektivavtalsstecknande. Transaktionskostnaden och tidsutdräkten skulle i så fall bli orimlig vid kollektivavtalsförhandlingar mellan arbetsgivare och arbetstagarorganisationer. Dessutom skall avtalsförhandlingarna enligt Byggnads stadgar handläggas centralt, vilket gör det än mer svårt med individuella anpassningar av enskilda kollektivavtalsvillkor på förhand. Däremot kan arbetsgivare från andra medlemsstater underlåta att tillämpa de delar av kollektivavtalet som de anser innebär dubbla bördor eller av annan anledning strider mot gemenskapsrätten. Om arbetsgivarens uppfattning ej godtas, får arbetstagersidan vidta rättsliga åtgärder, varefter prövning sker i domstol.

5. Laval har – låt vara skickligt – drivit den linjen att Byggnadsavtalet är ett utomordentligt komplicerat avtal som det är näst intill omöjligt att förstå och kunna tillämpa för en arbetsgivare från en annan medlemsstat som tillfälligt bedriver verksamhet i Sverige. I själva verket är Byggnadsavtalet i komplexitet – och framför allt de regler som är aktuella – närmast jämförbart med en pekbok för små barn jämfört med de tusentals sidor byggnormer ett företag från en annan medlemsstat, som bygger i Sverige, är skyldigt att följa och tillämpa. Dessutom tål det att upprepas att Laval var väl förtroget med Byggnadsavtalet eftersom Laval tidigare bedrivit verksamhet i Sverige och då varit bundet av Byggnadsavtalet (Inlagan, punkt 23).

II Vilka avgifter erläggs till fackförbund, vem betalar avgifterna och hur stora är de?

I målet har kritik riktats mot försäkringspremier till Försäkringsbolaget Fora, utbildningsavgift och granskningsarvode.

A. Premier Fora

1. Huvudorganisationerna på svensk arbetsmarknad, Svenskt Näringsliv och Landsorganisationen, har träffat överenskommelse om att arbetsgivare är skyldig att teckna försäkring för sina anställda. Försäkring tecknas i Försäkringsbolaget Fora och försäkringspremierna erläggs till försäkringsbolaget och således inte till de fackliga organisationerna.
2. Det är således fråga om försäkringar och den sammanlagda kostnaden för dessa försäkringar uppgick 2004 till 5,9 procent av lönesumman. Av Laval's inlaga till domstolen (punkt 3.4.6) kan läsaren möjligen förledas tro att premierna uppgår till 5,9 procent plus de olika delbeloppen Laval anger under nämnda rubrik. Så är dock inte fallet utan den totala kostnaden är 5,9 procent.
3. Dessa Fora-försäkringar består av ett antal försäkringar enligt följande.
 - (i) Avtalsgruppsjukförsäkring, AGS; ger förmåner vid sjukdom.

- (ii) Avtalspension SAF – LO: en ålderspension som kan utbetalas till arbetstagarna från och med 55 års ålder samt premiefrielseförsäkring avseende denna försäkring.
 - (iii) Försäkring om avgångsbidrag, AGB; ger stöd vid arbetslöshet.
 - (iv) Tjänstegrupplivförsäkring, TGL; är en försäkring som ger efterlevandeskydd vid dödsfall för arbetstagaren.
 - (v) Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, TFA; ger ekonomiskt skydd vid arbetsskada för arbetstagaren och skyddar arbetsgivaren för skadeståndsskyldighet.
4. Enligt Laval (punkt 3.4.6 i Lavals inlaga) var det i sin ordning att teckna AGB, TGL och TFA. Detta påstår Laval att Byggnads inte godtagit. Påståendet är vilseledande.
5. Inom nu aktuellt försäkringspaket finns också ett system som gör det möjligt för ett företag från en annan medlemsstat, som tillfälligt bedriver verksamhet i Sverige, att undantas från just de försäkringar som Laval kritiserat, nämligen AGS och Avtalspension SAF – LO. Företag som önskar sådant undantag ansöker härom till Fora på bifogade standardblankett, bilaga 1, och sådant undantag medges då. Denna möjlighet finns till undvikande av att ett företag, som har motsvarande skydd i hemlandet, skall tvingas betala dubbla kostnader för detta skydd. Byggettans representanter upplyste Lavals företrädare om denna möjlighet. Det bör betonas att Laval inte ens påstått att företagets anställda har motsvarande skydd i hemlandet.

Kostnaderna för AGS och ålderspension – med tillhörande premiefrielseförsäkring – uppgick 2004 till 1,23 procent respektive 4,22 procent, således totalt 5,45 procent. Vad Laval hade behövt betala var således 5,9 minus 5,45 procent = 0,45 procent i försäkringspremie för AGB, TGL och TFA om Laval hade ansökt om undantag. Dessa försäkringar var till och med enligt Laval motiverade.

Som ovan angivits betalas inte dessa premier till fackförbund utan till försäkringsbolag för arbetstagarnas skydd och det är arbetsgivaren som betalar.

B. Påstådd utbildningsavgift, 0,8 procent

1. Laval hävdar att Byggettan krävt att Laval skall betala 0,8 procent på lönesumman i utbildningsavgift. Laval anser att detta är anmärkningsvärt och att det är fråga om rena trakasserier (punkt 3.4.5 i Lavals inläga).
2. Det är obekant vad Laval åsyftar, eftersom någon utbildningsavgift på 0,8 procent inte finns i Byggnadsavtalet. Lavals uppgifter är således felaktiga.
3. Vad Laval möjligen syftar på är de s k tilläggsörena, som arbetsgivaren betalar till Fora för Foras vidarebetalning till respektive mottagare. Detta särskilda tillägg uppgick 2006 till 0,8 procent av lönesumman. Tillägget betalas, som ovan angivits, av arbetsgivaren och vad tillägget avser framgår av bifogade protokoll från avtalsrörelsen 2006, bilaga 2.
4. Arbetstagersidan önskar göra följande kommentarer till det särskilda tillägget.
 - (i) 50,49 procent, således över hälften av tillägget, används till betalning av premier för gruppförsäkringar i Försäkringsbolaget Folksam. Försäkringen är en grupplivförsäkring med efterlevandeskydd och en trygghetsförsäkring avseende skador som inträffar på fritiden. Försäkrade är samtliga byggnadsarbetare som arbetar inom avtalsområdet. Försäkringen omfattar såväl medlemmar som icke medlemmar.
 - (ii) 33,98 procent av tillägget går till Svenska Byggbranschens Utvecklingsfond, SBUF, vars verksamhet består i

forskning och utveckling av byggprocesser. SBUF verkar för att utveckla byggprocesser så att det skapas bättre affärsmässiga förutsättningar för entreprenörer och installatörer att utnyttja forskning och driva utvecklingsarbete. Bakom SBUF står ett antal arbetsgivare – och arbetstagarorganisationer - varav Sveriges Byggindustrier och Byggnads är två. I byggbranschen verksamma företag kan söka bidrag ur fonden för idéer och insatser som kan höja effektiviteten i branschen.

- (iii) 2,91 procent av tillägget går till Galaxen som har till uppgift att ordna anpassat arbete och rehabilitering för personer med funktionshinder. Moderbolag är Galaxen AB, som ägs av Sveriges Byggindustrier och ett antal av dess medlemmar samt Målarmästarnas Riksförening, således helt arbetsgivarägt.
- (iv) 4,85 procent är lokalt stöd till yrkesutbildning (RYK) och 5,85 procent till Byggnadsindustrins Yrkesnämnd (BYN). RYK och BYN är partssammansatta organ med företrädare för arbetsgiversidan (Sveriges Byggindustrier och Maskinentreprenörerna) och arbetstagersidan (Byggnads och SEKO). Uppgiften är att utöva tillsyn över och främja utvecklingen av utbildningen inom byggnadsbranschen.
- (v) 1,94 procent går till administration och systemunderhåll.

Av det ovan anförda framgår att över hälften av denna avgift går till försäkringar som omfattar samtliga anställda, oberoende av om de är medlemmar i Byggnads eller ej, och drygt en tredjedel till företagens forskning och utveckling. Cirka 10 procent av avgifterna, eller 0,8 promille av lönesumman, används för utbildningsfrågor.

C. Lönegranskning, granskningsarvode

1. Enligt Byggnadsavtalets § 3 f 5 har Byggnads lokalavdelningar rätt att fortlöpande granska att arbetsgivaren utbetalar korrekt lön. Lönegranskningen utförs på det sätt parterna enas om. Särskild granskningsöverenskommelse träffas normalt då hängavtal ingås (se Inlagan, bilaga 11).
2. Granskningen fyller olika syften. Huvudsyftet är att kontrollera att rätt lön utbetalas. Lönegranskningen är föreskriven i kollektivavtal och Byggnads granskar därför samtliga arbetstagens löner, vare sig arbetstagen är med i Byggnads eller ej.
3. Ett vanligt sätt att utföra lönegranskning är att arbetsgivaren med vissa intervall, normalt 4 - 8 veckor, skickar in lönelistor avseende de anställda byggnadsarbetarna till Byggnads lokalavdelningar.

För den oinvidde kan det möjligen tyckas främmande att det föreligger behov av lönegranskning. I byggbranschen arbetar dock arbetstagen inte på samma arbetsplats hela tiden. Tvärtom byter de arbetsplats löpande. Då ett bygge är färdigt flyttar arbetstagen till ny arbetsplats. Något beroende på löneform träffas nya löneöverenskommelser för varje arbetsplats, vilket innebär ideliga förändringar av lönen. Arbetstagen har därför ofta olika lön på varje arbetsplats. De kan också alternera mellan olika löneformer, ackord, resultatlön och tidlön.

Part i dessa löneöverenskommelser är ofta Byggnads lokalavdelningar. Vidare inträffar under året av de centrala parterna – Byggnads och Sveriges Byggindustrier – centralt överenskomna lönehöjningar, som det visat sig att framförallt mindre företag och dess anställda har svårt att hålla reda på.

4. Enligt det centrala avtalet mellan Byggnads och Sveriges Byggindustrier skulle den avtalade lönen för byggnadsarbetare höjas med 3:20 kronor per timme den 1 april 2006. Bara inom Byggettans verksamhetsområde (stockholmsområdet) underlät 174 företag med 1.700 byggnadsarbetare anställda att utbetala denna lönehöjning, vilket upptäcktes vid lönegranskning och därefter kunde rättelse ske.

I en manuell undersökning som gjordes rörande verksamhetsåret 1999 för det så kallade Evaldsson-målet i Europadomstolen (se nedan) konstaterades att lönen, tack vare granskningen, höjdes för 648 personer inom Byggettans verksamhetsområde (Storstockholm) 1999. Av dessa var 254 oorganiserade. Den genomsnittliga lönehöjningen till följd av lönegranskningen uppgick till 5:75 kr/tim. För den oorganiserade arbetskraften som inte var medlemmar i Byggnads uppgick den genomsnittliga lönehöjningen till 6:33 kr/tim.

Som framgår av det ovan anförda omfattar granskningssystemet samtliga byggnadsarbetare, såldes även oorganiserade och medlemmar i andra fackliga organisationer. Vidare framgår att granskningssystemet är till gagn för byggnadsarbetarna och deras lönenivå.

Utöver lönekontroll är lönegranskning av vikt för lönestatistiken som i sin tur används vid löneförhandlingar med arbetsgivarsidan. Byggnads är den enda organisationen som har rikstäckande lönestatistik för byggnadsbranschen, vilket utgör en förutsättning för förutsägbarhet, öppenhet och likabehandling mellan arbetsgivare vid kommande kollektivavtalsförhandlingar.

Ovan angivna förhållanden innebär att granskningssystemet inom byggnadsbranschen är av stor betydelse för att arbetstagarna skall få korrekt lön, vilket även är till fördel för utstationerade arbetstagare.

5. Lönegranskningen är måhända särskilt viktig just beträffande arbetsgivare från andra medlemsstater som tillfälligt bedriver verksamhet i Sverige. Det har också numera blivit vanligt att arbetsgivare från andra medlemsstater, som tillfälligt är verksamma i Sverige, utan protester tecknar kollektivavtal. Däremot visar det sig ofta att dessa avtal inte följs, framför allt vad gäller lön.
6. Den ersättning som utbetalas för granskningsarbetet är ingen avgift utan ett arvode för utfört arbete, granskningsarvode.

För perioden 2001 – 2005 redovisade granskningsverksamheten för samtliga Byggnads lokalavdelningar ett underskott på minst 4.980.000 kronor. Det verkliga resultatet är i själva verket avsevärt sämre, vilket dock saknar betydelse i detta mål.

7. För hängavtalsbundna arbetsgivare – Laval skulle ha tecknat hängavtal – betalar arbetsgivaren granskningsarvodet och arvodet uppgår till 1,5 procent av byggnadsarbetarnas lönesumma för respektive granskningsperiod.
8. Lavals påstående (Lavals inlagor, punkt 3.4.4) att Byggnads i enlighet med § 3 c 10 i Byggnadsavtalet har krävt en rätt att kontrollera Lavals bokföring, är helt felaktigt. För det första har någon sådan begäran aldrig framställts. För det andra ger inte § 3 c 10 i Byggnadsavtalet någon sådan rätt inom ramen för lönegranskningen. Den nämnda bestämmelsen handlar överhuvudtaget inte om lönegranskning. Bestämmelsen handlar om resultatlön. Detta är en löneform, där arbetstagarnas löner är beroende av företagets ekonomiska resultat. I Byggnadsavtalets § 3 c 10.2, första stycket, anges följande.

”Lokalavdelning har rätt att – med eller utan sakkunnigt biträde av auktoriserad revisor – ta del av arbetsgivarens räkenskaper till den del som erfordras för att bedöma utfallet av överenskommet resultatlönesystem.” (vår understrykning)

Det förefaller rimligt att båda parter skall ha möjlighet att kontrollera om det ekonomiska utfallet av en löneöverenskommelse är korrekt. Denna uppfattning delas också av den centrala arbetsgivarorganisationen, Sveriges Bygginstrumenter.

9. För ordningens skull bör också framhållas att löneformen resultatlön aldrig diskuterades mellan Laval och Byggettan, varför den aktuella kollektivavtalsbestämmelsen ej blivit tillämplig om kollektivavtalet träffats.
10. Slutligen måste Lavals ifrågasättande av systemet med lönegranskning och granskningsarvode sättas i ett större sammanhang.

Sveriges Bygginstrumenter har redan fört upp ett liknande mål om granskningsarvode i den svenska Arbetsdomstolen gällande ett specifikt företag med åtta arbetstagare, varav tre var medlemmar i Byggnadsarbetareförbundet. Bolaget vägrade att göra löneavdrag för den oorganiserade arbetskraften, med hänsyn till den negativa föreningsrätten.

I en dom från 2001, AD 2001 nr 20, slog Arbetsdomstolen fast att det inte strider mot de enskilda arbetstagarnas negativa föreningsfrihet att göra avdrag för granskningsarvode från deras löner.

Till följd av ett parallellt klagomål från dåvarande Svenska arbetsgivarföreningen (numera Svenskt Näringsliv) slog Europarådets ekonomiska och sociala kommitté, i yttrande den 22 maj 2003 (Complaint 12/2002), likaledes fast att löneavdrag för oorganiserade arbetstagare att betala granskningsarvode inte kränker den negativa föreningsfriheten då intäkterna används för att bestrida kostnaderna för verksamheten. Slutsatsen gäller även i än högre grad då arbetsgivaren betalar granskningsarvodet. Det kan i sammanhanget noteras att Svenska arbetsgivarföreningen i detta ärende företrädde av Lavals advokat, Martin Agell, som då arbetade på Svenska arbetsgivarföreningen.

Det bör även noteras att Europadomstolen i Strasbourg genom beslut den 28 mars 2006 har förklarat klagomål nr. 75252/01 av Tommy Evaldsson m.fl. och Sveriges Bygginstrumenter mot Sverige delvis *admissible* angående Byggnadsavtalets lönegranskningssystemens förenlighet med Europakonventionen. Klagomålet från Sveriges Bygginstrumenter, som finansierat samtliga klagandes gemensamma rättegångskostnader, förklarades icke *admissible* eftersom arbetsgivaren inte ansågs ha utsatts för en kränkning i Europakonventionens mening. Domen i det målet förväntas ges under år 2007 eller 2008.

I ett nyligen anhängiggjort mål vid Arbetsdomstolen, *HGS Linköping mot Svenska Byggnadsarbetareförbundet* (målnr. A 132/06), har arbetsgivar sidan på nytt gjort gällande att tillgripande av kollektiva åtgärder i syfte att teckna kollektivavtal mot en svensk arbetsgivare inom byggbranschen strider mot Europakonventionen, bl.a. eftersom Byggnadsavtalet och därmed förenade hängavtal innehåller bestämmelser om gransknings-

arvoden. Arbetsgivarens talan och rättegångskostnader ombesörjs denna gång av Stiftelsen Centrum för Rättvisa, en ideell stiftelse som bl.a. finansierats av Svenskt Näringsliv tillsammans med Näringslivets Fond (Näfo) genom Stiftelsen Fritt Näringsliv.

Det ligger således nära till hands att dra slutsatsen att Laval's talan i denna del utgör ytterligare ett led i de svenska arbetsgivarorganisationerna Svenskt Näringslivs och Sveriges Byggindustriers medvetna försök att genom processer med bulvaner vid svenska och europeiska rättsinstanser ifrågasätta av parterna ingångna kollektivavtal och försvaga sin fackliga motpart.

Från en strikt juridisk utgångspunkt bör det dock framhållas att även om man rent teoretiskt skulle anta att Byggnadsavtalets granskningsystem innebär ett åsidosättande av reglerna om negativ föreningsfrihet eller av gemenskapsrätten, så innebär inte detta att stridsåtgärderna i den nu aktuella processen vid Arbetsdomstolen blir otillåtna.

Det är nämligen nödvändigt att som redan framhållits i inlagan skilja på frågan om att teckna kollektivavtal och enskilda bestämmelser i kollektivavtalet. Om någon bestämmelse skulle strida mot Europakonventionen eller annan lagstiftning – vilket bestrids – medför inte detta att kollektiva åtgärder som vidtagits för att förmå arbetsgivare att teckna kollektivavtal är otillåtna.

III Förekommer det företag i byggsektorn som inte är bundna av kollektivavtal?

EG-domstolen har även ställt en fråga till den svenska regeringen om det förekommer företag i byggsektorn som inte är bundna av kollektivavtal.

Eftersom regeringen torde sakna branschkunskap om organisationsgraden och kollektivavtalsbundenhet inom byggbranschen bifogas som bilaga 3 det underlag som undertecknad Peter Kindblom tillställt den svenska regeringen för besvarandet av denna fråga. Det kan därutöver tilläggas att det enligt uppgift finns ca 10.000 enmansföretagare – företag där endast ägaren och hans familjemedlemmar arbetar – i branschen. Dessa företag

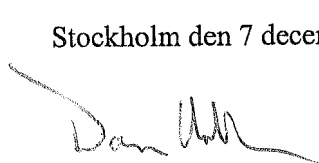
har inte kollektivavtal och det är inte heller tillåtet att vidta kollektiva åtgärder mot dem för att få till stånd kollektivavtal.

Enmansföretagarna kan givetvis inte räknas med vid fastställande av vilka företag som inte är bundna av kollektivavtal.

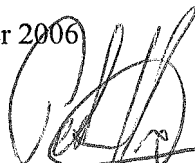
IV Rådsprotokollet till utstationeringsdirektivet

Vi vill slutligen uppmärksamma att det av EG-domstolen efterfrågade rådsprotokollet, vari framgår de deklARATIONER som rådet och kommissionen avgav vid antagandet av utstationeringsdirektivet återfinns, i akten som bilaga 31 till arbetstagarparternas inlägga.

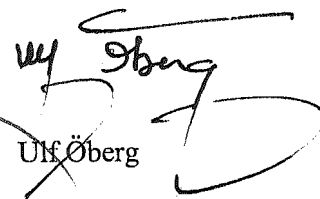
Stockholm den 7 december 2006

Dan Holke

Peter Kindblom

Ulf Öberg

Fil. 2

ORIGINAL

1(1)

PROTOKOLL

Ö 1/2006

Arbetsgivarpart	Sveriges Bygginstrumenter (BI)
Arbetsstagarpart	Svenska Byggnadsarbetareförbundet (Byggnads)
Ärende	Överenskommelse om det "särskilda tillägget" genom AFA för år 2006, Nivå och fördelning
Förhandlingsdag	2006-01-10
Närvarande	För Sveriges Bygginstrumenter Per Helgesson Tomas Cadstedt Åke Johnson Karin Wiedesheim-Paul För Svenska Byggnadsarbetareförbundet Torbjörn Johansson Jenny Davidsson

§ 1

I överenskommelse Ö 13/96 har fastställts principen för uttag av det "särskilda tillägget" genom AMF m.m.

§ 2

Parterna enas om att procenttalet för 2006 skall vara 0,80 % enligt bilaga 1.

§ 3

Vardera avnämares del av det särskilda tillägget framgår av bilaga 2.

Justeras

SVERIGES BYGGINDUSTRIER

SVENSKA BYGGNADSARBETAREFÖRBUNDET

 Per Helgesson

 Torbjörn Johansson

BILAGA 1

SÄRSKILDA TILLÄGGET ÅR 2006

1994 Utgångsvärde semesterkassan

$(102 - 5) = 97 \text{ öre} \times \text{ca } 94 \text{ miljoner timmar} = \text{ca } 91 \text{ Mkr i } 1994 \text{ års penningvärde.}$

2005 Prel utfall: ca 123 Mkr (enligt Fora).

1994 års belopp i 2005 års penningvärde $(91 \text{ Mkr} + 16 \%) = \text{ca } 106 \text{ Mkr.}$

Resultat: Utfallet 2005 beräknas bli ca 17 Mkr högre än jämförelsetalet ovan. Skillnaden kan förklaras av att det var fler sysselsatta 2005 jämfört med 1994, vilket skall "slå igenom" enligt beräkningsmodellen.

2006 Antaganden

Timförtjänst + 4,0 %

Nettokorr.faktor - 2,5 %

Inflation + 1,5 %

Korrigerig av %-tal $\frac{0,75\%}{1,0 + (0,040 - 0,015)} = 0,732\%$

(m.h.t. timförtjänstutveckling och inflation)

Korrigerig för ränteeffekt (nettoränta under ett halvår)

$\frac{0,732\%}{(1,015)} = 0,721\%$

Korrigerig för moms på BYN och "lokalt stöd" (+ 2 öre) och höjning för Galaxen (+ 0,6 öre) fr o m 1997, ytterligare höjning för Galaxen (+ 0,4 öre) fr o m 2001, minskning av avgiften till BYN (- 3 öre) fr o m 2003, höjning av avgiften till BYN (+ 3 öre) fr o m 2004 samt höjning för SBUF (3 öre) fr o m 2006 gör:

$\frac{(97 + 2 + 0,6 + 0,4 - 3 + 3 + 3) \text{ öre}}{97 \text{ öre}} \times 0,721\% = 0,766\%$

Förslag 2006: 0,77 %

Till detta skall läggas en temporär avgift om 0,03 procent av lönesumman som skall tillföras Rådet för Byggekvalitet (BQR).

Sammanlagt uppgår därmed det särskilda tillägget till 0,80 procent av lönesumman.

BILAGA 2

Semesterkassan "Särskilt tillägg" år 1994 samt uttag via AFA 2006

	1994 Öre	2006 Öre	2006 %
Byggnadsförsäkring	52	52	50,49
SBUF ⁸⁾	32	35	33,98
Galaxen ^{1,3)}	2	3	2,91
Lokalt stöd till yrkesutbildning ²⁾	4	5	4,85
Yrkesnämnden (BYN) ^{2) 6) 7)}	5	6	5,83
Adm och systemunderhåll	7 (-5)	2	1,94
Summa	102	103	100,0

	% av lönesumman
Summa enligt ovan	0,77
Yrkesnämnden (BYN) ^{4) 5)}	0,00
Rådet för Byggkvalitet (BQR) ⁹⁾	0,03
Totalt	0,80

1. Parterna enas, med verkan från den 1 januari 1997, om en höjning av uttaget till Galaxen med 0,6 öre och procentandelen från tidigare 2,06 % till 2,61 %.
2. Moms fr. o.m. 1997 (avdragsgillt för företagen) höjde örestalet med 1,0 öre för respektive post och procentandelen från 4,12 % till 5,02 % för "lokalt stöd" och från 5,16 % till 6,02 % för BYN.
3. Parterna enas, med verkan från den 1 januari 2001, om en höjning av uttaget till Galaxen med 0,4 öre och procentandelen från tidigare 2,61 % till 3,00 %.
4. Parterna enas, med verkan från den 1 juli 2001, om en avgift som skall användas för att finansiera yrkesexamensprov. Avgiften skall utgöra 0,1 procent av lönesumman och tillföras Yrkesnämnden.
5. Parterna enas om att avgiften slopas från och med den 1 januari 2003.
6. Parterna enas om att avgiften till Yrkesnämnden (BYN) halveras (från 6 till 3 öre) fr o m 1 januari 2003.
7. Parterna enas om att avgiften till Yrkesnämnden (BYN) återställs (från 3 till 6 öre) fr o m 1 januari 2004.
8. Parterna enas, med verkan från den 1 januari 2006, om en höjning av uttaget till SBUF med 3 öre och procentandelen från tidigare 32,00 % till 33,98 %.
9. Parterna enas, med verkan från den 1 januari 2006, om ett temporärt uttag till BQR med 0,03 % av lönesumman.

Advokatfirma Lindhs DLA Nordic KB

Kungsgatan 9, P.O.Box 7315, SE-103 90 Stockholm, Sweden
Tel: +46 8 701 78 00 Fax: +46 8 701 78 99 Mail: info@dlanordic.se
Web: www.dlanordic.com SE: 916629-6658

Bil. 3

john.pettersson@industry.ministry.se

Kopia: hans.tilly@byggnads.se; gunnar.ericson@byggnads.se;

erland.olauson@lo.se; ulf.oberg@oberg-associes.com

dan.holke@fackjuridik.com

Stockholm den 1 december 2006

LAVAL-MÅLET

Som jag tror Dan Holke har informerat Dig om har jag åtagit mig att förse regeringen med synpunkter på EG-domstolens fråga 4 och nedan återfinns en utredning avseende denna fråga.

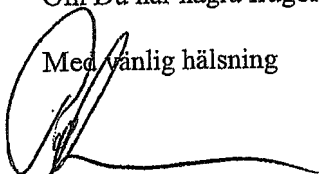
Förekommer det företag i byggsektorn som inte är bundna av kollektivavtal?

1. Sveriges Byggindustrier har enligt sin egen hemsida ca 2.700 medlemmar. Detta innebär att 2.700 företag i byggnadsbranschen genom medlemskapet i Sveriges Byggindustrier är bundna av kollektivavtal. Byggnads har tecknat hängavtal med 8.511 arbetsgivare. Totalt är således 11.211 företag i byggsektorn bundna av kollektivavtal. Det kan framhållas att siffran är för låg, eftersom ytterligare fyra arbetsgivarorganisationer finns i byggbranschen, nämligen VVS-Installatörerna, Maskinentreprenörerna, Plåtslageriernas Riksförbund och Glasbranschföreningen. Sistnämnda fyra arbetsgivarorganisationers medlemmar är också bundna av kollektivavtal med Byggnads. Detta saknar dock betydelse för besvarandet av den aktuella frågan.
2. Av bifogade uppgifter från Statistiska Centralbyrån följer att det inom byggsektorn finns 8.343 företag med en lönesumma på 1.000.000 kronor och 1.519 företag med en lönesumma på 5.000.000 kronor. Genomsnittslönen för byggnadsarbetare i riket – ej att förväxla med genomsnittslönen i stockholmsområdet, där Laval var verksamt – uppgick år 2005 till 136:50 kronor per timme (statistiken finns på Byggnads hemsida). Till detta kommer helglön, 4:70 kronor per timme, plus 12,8 procents semesterersättning. Följaktligen uppgick lönen till $136:50 + 4:70 + 18:00 = 159:20$ kronor per timme. Omvandlat till årslön blir detta $1.800 \times 159:20 = 286.560$ kronor. En lönesumma på 1.000.000 kronor motsvarar således ca 3,5 årsarbetare. Detta inkluderar ägaren, som vanligtvis är verksamt i mindre företag, och hans familjemedlemmar.
3. Av det ovan anförda kan följande slutsatser dras.

- (i) I byggsektorn är kollektivavtalsbundenheten i stort sett hundra procentig i företag med ca 3,5 anställda och fler (inkluderande ägaren och hans familj).
 - (ii) Laval hade enligt egen uppgift ca 35 lettiska arbetstagare anställda på Söderfjärdsskolan i Vaxholm (se Lavals inlägga till EG-domstolen, sid 3). Det kan därför med säkerhet konstateras att kollektivavtalsbundenheten är hundra procentig för byggnadsföretag som bedriver verksamhet i Sverige och som är jämförbara med Laval. Härvidlag bortses givetvis från företag som vägrat att teckna kollektivavtal och utsatts för kollektiva åtgärder.
4. Uppgiften om antalet företag som lämnar kontrolluppgift, vilken uppgift återfinns i bilagda handling från SCB, ger ingen rättvisande bild över i Sverige etablerade företag. Kontrolluppgiftsskyldighet föreligger nämligen om den utbetalade ersättningen överstiger 100 kronor per år (1.000 kronor om utbetalaren är fysisk person). Det finns således ett stort antal rättssubjekt som avger kontrolluppgift utan att vara etablerade företag.

Om Du har några frågor eller synpunkter, utgår jag från att Du kontaktar mig.

Med vänlig hälsning

Peter Kindblom

Antal företag inom den privata sektorn som lämnat kontrolluppgifter

	Hela privata sektorn	Bygg (privat sektor) Sni 45*
2 eller fler ku	228 506	21 441
4 eller fler ku	156 719	13 940
25 eller fler ku	31 154	1 871

Antal företag inom den privata sektorn med lönesumma över vissa belopp

	Hela privata sektorn	Bygg (privat sektor) Sni 45*
1 miljon	74 093	8 343
5 miljoner	17 958	1 519

* Ingår gör sni:

45	Byggverksamhet
451	Mark- och grundarbeten
452	Bygg- och anläggningsarbeten
453	Bygginstallationer
454	Slutbehandling av byggnader
455	Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare

Källa: Kontrolluppgiftsregistret 2005, SCB